

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій, обліку та фінансів

Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

НАЗІМОВА Катерина Сергіївна

УДК 336.226.12

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«Податок на прибуток: механізм адміністрування та джерело наповнення бюджету»

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Катерина НАЗІМОВА _____

Керівник роботи
МАРТИНЮК Галина Петрівна
к.е.н., ст. викладач

Висновок кафедри фінансів і кредиту за результатами попереднього захисту:
НАЗІМОВОЇ Катерини Сергіївни

Протокол засідання кафедри фінансів і кредиту №____ від «____» грудня 2021 р.

Завідувач кафедри _____

к.е.н., професор _____ Дмитро ДЕМА
«____» грудня 2021 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **НАЗІМОВА Катерина Сергіївна** захистив (ла)
кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

_____ «____» грудня 2021 р.

Тетяна ТОВСТУХА

АНОТАЦІЯ

Назімова К.С. Податок на прибуток: механізм адміністрування та джерело наповнення бюджету. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Поліський національний університет, Житомир, 2021.

У кваліфікаційній роботі визначено теоретико-методичні та практичні аспекти адміністрування податку на прибуток підприємств. Проведено характеристику елементів податку на прибуток, визначено переваги та недоліки податку. Проведено аналіз ролі податку на прибуток у формуванні доходів бюджету. Здійснено прогнозування надходжень від сплати податку на прибуток. Досліджено зарубіжний досвід адміністрування податку та подані пропозиції щодо його застосування в Україні.

Ключові слова: податок на прибуток, податкова ставка, доходи бюджету, платник податку, податкові різниці, доходи, собівартість.

ABSTRACT

Nazimova K.S. Income tax: the mechanism of administration and the source of the budget.– Manuscript.

Qualification work for the master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". – Polissia National University, Zhytomyr, 2021.

The theoretical and methodological and practical aspects of corporate income tax administration are defined in the qualification work. The elements of the income tax are characterized, the advantages and disadvantages of the tax are determined. An analysis of the role of income tax in the formation of budget revenues. Income tax revenue forecasting has been performed. The foreign experience of tax administration has been studied and proposals for its application in Ukraine have been submitted.

Key words: income tax, tax rate, budget revenues, taxpayer, tax differences, revenues, cost.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ.....	8
Висновки до розділу 1.....	13
Розділ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ	13
Висновки до розділу 2.....	22
Розділ 3. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ	23
Висновки до розділу 3.....	28
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Можливості забезпечення економічного росту у державі, так само як і підтримка належного рівня соціально-економічних стандартів, на пряму залежить від активності господарюючих суб'єктів, що мають на меті сформувати максимум прибутку як результату різних видів їх діяльності. Реалізація вказаної мети важливим чином залежить від оптимальності системи оподаткування у державі. При формуванні податкової системи в основу закладають реалізацію фіскальної функції податків, через необхідність наповнення державного та місцевих бюджетів. Це забезпечить можливості фінансування загальнодержавних та місцевих програм соціального та економічного розвитку. За умов постійної недостачі централізованих фінансових ресурсів, пошук шляхів забезпечення ефективності справляння податків та обов'язкових платежів відповідає вимогам сьогодення та набуває особливої актуальності.

Розгляд питань, пов'язаних із формуванням бюджетних доходів містяться у роботах Кабанова В., Непочатенка О., Василика О., Федосова В., Юрія С., Пасічника Ю., Хмарука Ю. Що ж стосується проблематики ефективності податкових методів наповнення бюджетів різних рівнів, то це відмічається у результатах досліджень Деми Д., Дем'яненка М., Опаріна В., Крисоватого А., Вишневського В., Бечка П., Єфименка Т., Мельника В., Поддєрьогіна А., Оксенюка О. та ін.

Однак, актуальним на сьогоднішній день залишається дослідження питань, пов'язаних із оподаткуванням прибутку суб'єктів господарювання та пошуком можливостей підвищення його ефективності адміністрування та забезпечення зростання частки у формуванні бюджетних доходів.

Мета та завдання роботи. Метою кваліфікаційної роботи є теоретичне та методичне обґрунтування проблем адміністрування податку на прибуток підприємств та пошук рекомендацій щодо посилення ролі вказаного податку у наповненні доходів бюджету.

Зазначена мета дослідження досягається за рахунок вирішення таких завдань:

- висвітлення теоретичних аспектів податку на прибуток підприємств та особливостей його адміністрування;
- подання характеристики історичних аспектів становлення податку на прибуток в Україні;
- проведення аналізу ролі податку на прибуток у формуванні доходів бюджетів різних рівнів;
- здійснення прогностичних розрахунків надходжень від сплати податку на прибуток на перспективу.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти адміністрування податку на прибуток підприємств в Україні як джерела наповнення доходів бюджету держави. **Об'єктом дослідження** є процес адміністрування податку на прибуток.

Методи дослідження базуються на діалектичному підході до пізнання економічних явищ і процесів. Метод наукової абстракції застосовано при процесі дослідження історичних моментів формування та адміністрування податку на прибуток; методи аналізу економічних показників та статистичні методи – для аналізу динаміки сплати податку на прибуток, його частки в податкових доходах бюджетів, як фіскального інструменту; методи екстраполяції – для визначення величини сплати податку на прибуток у майбутніх періодах; методи індукції та дедукції – для розкриття теоретичних аспектів податку та його ролі у наповненні бюджету.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що здійснено розрахунки прогностичних надходжень податку на прибуток до державного бюджету на перспективу.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. Основні результати дослідження кваліфікаційної роботи опубліковано автором у науковому журналі «Агросвіт», включеному до переліку наукових фахових видань

України: «Роль податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у формуванні бюджетних доходів». Агросвіт. 2021. № 23.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, списку використаних джерел (41 найменування) та додатків. Основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 25 сторінках комп'ютерного тексту, який включає 5 таблиць, 6 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

Основним джерелом фінансування реалізації функцій державної діяльності є бюджет. Вагому частку серед джерел поповнення доходної частини бюджету займають податкові надходження, величина яких залежить від обсягів та результатів національного виробництва, досконалості податкового законодавства, дій платників щодо пошуку шляхів зменшення сплати податків тощо [38, с. 63]. У структурі податкових надходжень в Україні основне місце займають доходи від сплати податків юридичними особами, а з них – непрямі податки (такі як податок на додану вартість та акцизний податок). Серед прямих податків юридичних осіб основну частку займає податок на прибуток підприємств.

Доцільно вказати, що у діючих нормативно-правових актах, що регламентують оподаткування прибутку підприємств, так само як і в нормативно-правових актах, які вже втратили чинність, не існує визначення податку на прибуток, такого як податок на додану вартість. Визначається лише приналежність податку на прибуток до категорії загальнодержавних податків – ст. 9.1.1 Податкового кодексу України [21].

Це, в свою чергу, викликає різні підходи щодо трактування вказаного податку. Так, за твердженнями Даценка Г.В., «податок на прибуток – це прямий, загальнодержавний податок, який є основним бюджетоутворюючим податком» [6, с. 629]. На нашу думку таке трактування виступає досить дискусійним, особливо щодо основного бюджетоутворюючого податку. Більш точноше подають визначення Дзівінська Ю.О., Ярема Б.П.: «податок на прибуток підприємств, який сплачується юридичними особами з прибутку одержаного від реалізації продукції (робіт, послуг), основних фондів, нематеріальних активів, цінних паперів та ін. Податок на прибуток підприємств

є одним із чотирьох бюджетоутворюючих податків та відіграє важливу регулюючу роль в економічній системі країни» [7, с. 646].

«Податок на прибуток – це прямий податок, який підприємства сплачують з прибутку, отриманого від реалізації продукції (робіт, послуг), нематеріальних активів, основних фондів, валютних цінностей, цінних паперів та інших видів фінансово-матеріальних цінностей, із прибутку від орендних операцій, роялті та від позареалізаційних операцій» [9].

Стосовно елементів податку на прибуток, то вони знайшли відповідне трактування у Податковому кодексі:

- платник податку: а) суб'єкти господарювання – юридичні особи, які провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами; б) управитель фонду операцій з нерухомістю, який здійснює діяльність відповідно до Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» щодо операцій і результатів діяльності із довірчого управління, що здійснюється таким управителем через фонд; в) фізичні особи - підприємці, у тому числі такі, що обрали спрощену систему оподаткування, та фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, щодо виплачених нерезиденту доходів (прибутків) із джерелом їх походження з України; г) нерезиденти, які здійснюють господарську діяльність на території України через постійне представництво та/або отримують доходи із джерелом походження з України, та інші нерезиденти, на яких покладено обов'язок сплачувати податок [21];

- об'єкт оподаткування: а) прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень Податкового кодексу; б) дохід за договорами страхування; в) дохід (прибуток) нерезидента, що підлягає оподаткуванню; г) дохід суб'єктів, які здійснюють

випуск та проведення лотерей; д) дохід операторів, отриманий від букмекерської діяльності, азартних ігор (у тому числі казино), крім доходу, отриманого від азартних ігор з використанням гральних автоматів, зменшеного на суму виплачених виплат гравцю, що підлягає оподаткуванню; [21]

- ставка податку: а) базова (основна) ставка податку становить 18 відсотків; б) 3 відсотки за договорами страхування; в) 0 відсотків за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення; г) 0, 4, 5, 6, 12, 15, 18 і 20 відсотків застосовуються до доходів нерезидентів та прирівняних до них осіб із джерелом їх походження з України у випадках, встановлених Податковим кодексом; д) 10 відсотків від доходу, отриманого від азартних ігор з використанням гральних автоматів; е) 18 відсотків від доходу, отриманого від букмекерської діяльності, азартних ігор (у тому числі казино), крім доходу, отриманого від азартних ігор з використанням гральних автоматів, зменшеного на суму виплачених виплат гравцю; є) 30 відсотків на дохід, під час провадження діяльності з випуску та проведення лотерей [21];

- податковими (звітними) періодами для податку на прибуток підприємств є календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік. При цьому податкова декларація розраховується наростаючим підсумком [21].

Розвиток оподаткування прибутку підприємств в Україні має досить різноспрямований шлях, який обумовлений постійним пошуком способів оптимізації адміністрування податку, з однієї сторони, та можливостей посилення його фіскальної функції – з іншої. Відповідно до цього, існують різноспрямовані підходи науковців щодо характеристики етапів розвитку податку на прибуток.

Як вказує Копчинська К. О., на основі опрацьованого матеріалу результатів досліджень інших вчених, «П.К. Бечко, В. Федосов та В. Опарін зазначають, що проведення податкової реформи в Україні відбувалося в три етапи... Дещо іншими є підходи Т. Кошук, Ю.М. Воробйова, Н.М. Дєєва та Н.І.

Редіна, які виділяють чотири основні етапи реформування – підходи щодо часових меж яких значно різняться... К. Безверхий і Д.М. Серебрянський виділяють вісім історичних етапів оподаткування прибутку підприємств, Т.І. Єфименко і Т.О. Пасько – п'ять етапів» [16, с. 127].

Наведемо власне бачення періодизації адміністрування податку на прибуток підприємств у додатку А.

Згідно наведених даних, відмітимо, що впровадження самого податку мало місце ще з часів Радянського Союзу і задеклароване у відповідному податковому законодавстві. У подальшому, в Україні здійснювалися спроби удосконалення законодавства щодо оподаткування прибутку підприємств, з метою покращення адміністрування та забезпечення бюджетних надходжень.

За сучасних умов адміністрування податку на прибуток здійснюється за класичною європейською моделлю, і впровадження мало місце із-за необхідності імплементації податкового законодавства до світових стандартів і відповідно до вимог іноземних кредиторів – МВФ, ЄС, США.

Однак, вказана модель має окремі позитивні моменти та недоліки (рис. 1.1).

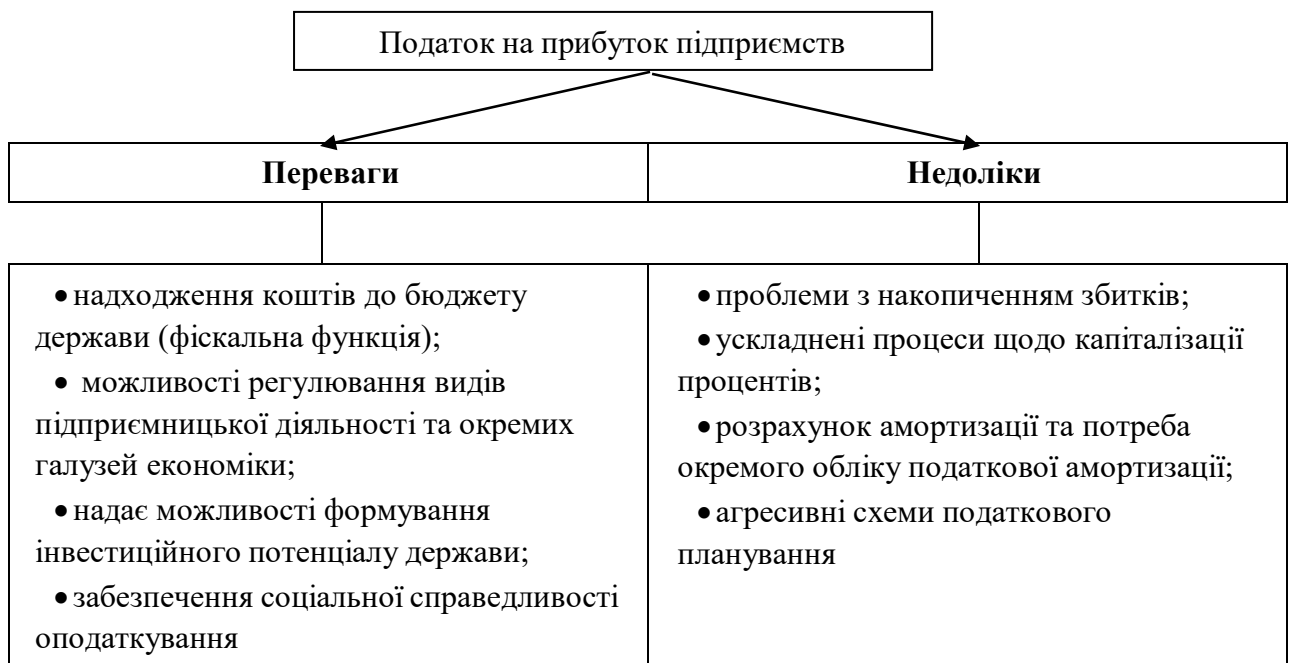

Рис. 1.1 Переваги та недоліки податку на прибуток підприємств

Джерело: сформовано автором на основі [39, с. 4].

«В умовах глобалізації, цифрового та мобільного бізнес-середовища така модель є вже морально застарілою, і це визнається європейцями», вказує консультант з податкових питань Ірина Топтунова [39, с. 4]. Крім того, недоліки податку на прибуток проявляються у наступних моментах:

- «проблеми з накопиченням збитків (що особливо актуально для України у зв'язку з курсовими різницями, що відкриває можливість для зловживань з базою оподаткування);
- складні правила тонкої капіталізації процентів за запозиченнями (механізм контролю співвідношення заборгованості і оплаченого капіталу, мета якого – упередження податкового планування шляхом обмеження витрат на сплату процентів, який, як правило, передбачає складний розрахунок і накопичення невикористаних процентів);
- ведення окремого обліку податкової амортизації та сам факт розрахунку амортизації;
- агресивні схеми податкового планування, що використовуються крупними компаніями з метою уникнення оподаткування (при переміщенні активів, не оподаткування окремих видів доходів тощо)» [39, с. 4].

Щодо значення податку на прибуток підприємств, то воно полягає у наступних положеннях:

- фіскальна значимість податку обумовлена тим, що надходження від сплати даного податку мають досить ввагому частку у доходах бюджетів;
- широкі можливості для регулювання, а також стимулювання окремих напрямів підприємницької діяльності через систему застосування пільг або ж обмежень, що дає змогу здійснювати вплив на прийняття управлінських рішень, включаючи і фінансові;
- за рахунок зниження ставки податку існують перспективи «переливання» капіталу з країн з більш високими ставками, тобто формується інвестиційний потенціал;

- забезпечується певна соціальна справедливість, так як розмір сплати податку прямо залежить від величини прибутку підприємства.

Тобто відмічаємо важливість посилення ролі податку на прибуток у формуванні бюджетних доходів

Висновки до розділу 1

Визначено, що Податковий кодекс України визначає елементи податку на прибуток підприємств, але у його положеннях не наводиться пряме визначення даного податку. Податкове законодавство в Україні, стосовно податку на прибуток, є динамічним, що обумовлювалося необхідність удосконалення адміністрування податку та забезпечення податкових бюджетних доходів.

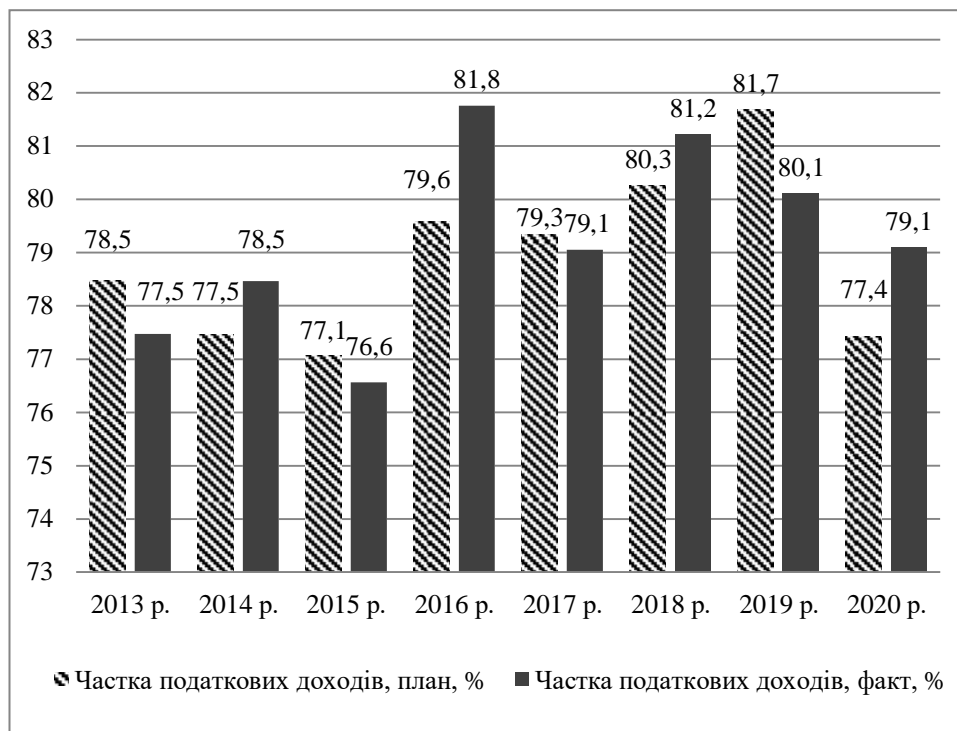
Наведено та подано характеристику значення податку на прибуток, так само як і його негативних сторін адміністрування. Впроваджена за рекомендаціями кредиторів України у 2015 р. європейська модель оподаткування прибутку підприємств вважається вже відносно застарілою і вимагає коригування податкового законодавства.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

Відповідно до ст. 9 Бюджетного кодексу України доходи бюджету класифікуються за такими розділами: 1) податкові надходження; 2) неподаткові надходження; 3) доходи від операцій з капіталом; 4) трансферти. Податковими надходженнями визнаються встановлені законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори та місцеві податки і збори [2; 38, с. 64].

Податкові доходи становлять найбільшу частку у структурі усіх доходів Державного бюджету України (рис. 2.1).

**Рис. 2.1 Частка податкових доходів у загальній величині доходів
Державного бюджету України, %**

Джерело: побудовано за даними [13].

Планова величина податкових доходів Державного бюджету України змінюється від 77,1 % у 2015 р. до 81,7 % за даними 2019 р. При цьому, у 2020 р. сплановано забезпечити один з найнижчих показників частки податкових

доходів бюджету у загальній структурі – 77,4 %, що обумовлено зростанням планової частки неподаткових надходжень до Держбюджету 2020 р. Фактичні ж показники питомої ваги податкових надходжень, за даними Державної казначейської служби України, змінюються із 76,6 % у 2015 р. до 81,8 % вже наступного 2016 р. Розбіжності між плановими та фактичними показниками податкових бюджетних доходів, за виключенням 2015 та 2017 рр., вказують на існування прогалин бюджетного планування, так як не повністю враховуються вплив стримуючих факторів, можливості бізнесу, масштабів та результативності державної діяльності тощо [38, с. 64].

Основними податковими бюджетними надходженнями є сплата податків суб'єктами господарювання, а одними із найбільш важливих податків юридичних осіб виступають податок на додану вартість та податок на прибуток. Враховуючи значущість податкових надходжень при формуванні доходів Державного бюджету України, та об'єкт дослідження кваліфікаційної роботи, проведемо аналітичні дослідження частки податку на прибуток підприємств у структурі доходів державного бюджету за період 2013-2020 рр. [38, с. 64-65] (рис. 2.2).

Рис. 2.2 Частка податку на прибуток підприємств у загальній величині доходів Державного бюджету України, %

Джерело: побудовано за даними [13].

Відносно показників частки податку на прибуток підприємств у загальній сумі надходжень держбюджету відмічаємо зменшення питомої ваги надходжень від даного податку з 16,01 % у 2013 р. до величини 10,1 % за даними 2020 р. При цьому мінімальні значення частки даного податку мали місце за період 2015-2017 рр. – 6,51; 8,81; 8,43 відсотків відповідно. Пояснюється це зменшенням як фактичних показників надходжень від податку на прибуток з одночасним випереджувальним зростанням інших бюджетних доходів. Причинами зменшення податку на прибуток стало по-перше, незначне зменшення ставки податку – з 19 % до 18 % (мала складати 16 %); по-друге, анексія Криму, окупація частини східних територій, що спричинило падіння обсягів виробництва, його переорієнтацію з російського ринку на інші напрями і, як наслідок, зменшення оподатковуваного прибутку вітчизняних підприємств [38, с. 65-66].

Крім вказаних факторів, на частку досліджуваного податку негативний ефект мало скорочення величини оподатковуваного імпорту, однією з причин якого стала поява обмежувальних заходів через поширення як на території України так і інших країн світу коронавірусу SARS-CoV-2, що спричиняє гостру респіраторну хворобу COVID-19 [38, с. 66].

У таблиці 2.1 проведемо аналіз рівня виконання податкових доходів Держбюджету загалом і надходжень від сплати податку на прибуток, зокрема.

Таблиця 2.1

Аналіз виконання податкових доходів Державного бюджету України та податку на прибуток підприємств

№	Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Податкові доходи державного бюджету, млрд. грн. план	282,5	292,6	410,0	502,6	632,2	760,0	846,7	826,3
2	Податкові доходи державного бюджету, млрд. грн. факт	262,8	280,2	409,4	503,9	627,2	753,8	799,8	851,1
3	Рівень виконання податкових доходів, %	93,0	95,8	99,9	100,3	99,2	99,2	94,5	103,0

продовження табл. 2.1

4	Надходження податку на прибуток підприємств, млрд. грн. план	57,9	40,3	36,9	48,6	67,1	82,3	95,5	110,5
5	Надходження податку на прибуток підприємств, млрд. грн. факт	54,3	39,9	34,8	54,3	66,9	96,9	107,1	108,7
6	Рівень виконання надходжень податку на прибуток підприємств, %	93,8	99,0	94,3	111,7	99,7	117,7	112,1	98,4

Джерело: розраховано за даними [13].

За даними таблиці 2.1 відмітимо, що рівень виконання податкових надходжень до Державного бюджету України в основному не забезпечує досягнення планових показників, за винятком 2016 та 2020 рр., де зафіксовано перевищення фактичних надходжень над плановими. Відносно рівня виконання надходжень від сплати податку на прибуток підприємств, то відмітимо дещо інші тенденції, так як перевищення показників зафіксовано за підсумками 2016, 2018 та 2019 рр.

Враховуючи несприятливі умови введення бізнесу у 2014-2015 рр. із-за анексії Криму та втрати частини Донбасу, планові показники надходжень податку на прибуток є меншими від рівня попереднього року. За іншими плановими показниками, наведеними у табл. 2.1, існує постійно зростаюча тенденція, що обумовлено очікуваннями до зростання економічних показників розвитку держави.

Окрім зазначеного, доцільно відмітити про наявність податкових переplat у доходах бюджету. У Рахунковій палаті зазначають, що наявність систематичних переplat негативно впливає на доходи бюджету в подальшому, оскільки платник податків має право на залік чи повернення надміру сплачених платежів [38, с. 67]. Дані щодо переplати по податку на прибуток підприємств подано на рис. 2.3.

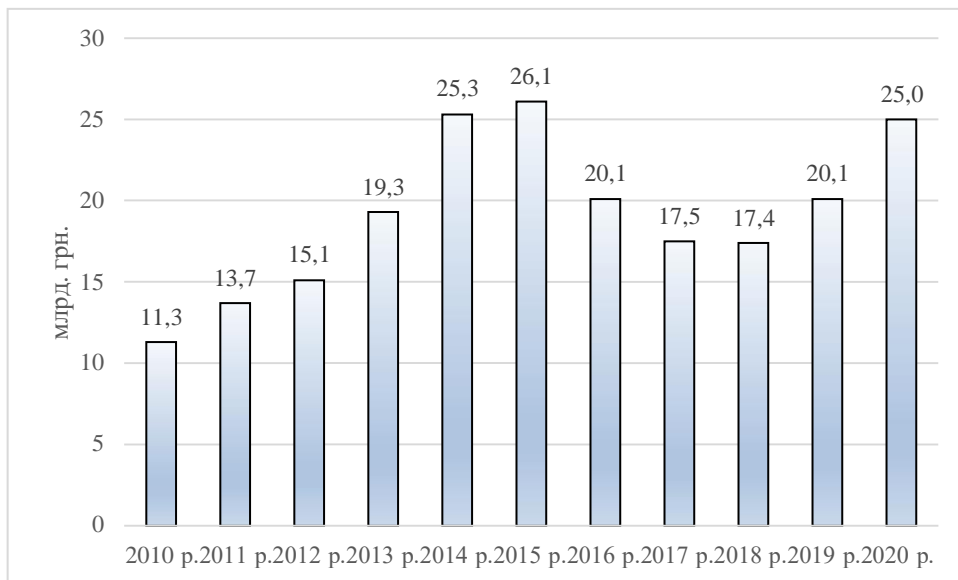

Рис. 2.3 Сума переplatи з податку на прибуток підприємств до Зведеного бюджету України, млрд. грн.

Джерело: адаптовано [8].

Станом на 1 січня 2021 року сума переplatи з податку на прибуток підприємств становила 25,0 млрд гривень. За 2020 рік переплата зросла на 4,9 млрд грн, причиною росту є проведення взаєморозрахунків відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» № 1006-IX [24]. За результатами декларування за I-III квартал 2020 року, за період з 01.04.2020 до 01.12.2020, переплата зменшилася на 2,1 млрд грн – з 17,0 млрд грн на початок року до 14,9 млрд гривень [8].

У будь-якій державі існують підприємства, які забезпечують найбільші податкові надходження до бюджету – «великі» платники податків. За підсумками 2020 р. найбільші платники податку на прибуток підприємств забезпечили понад третину усіх надходжень від сплати податку до Державного бюджету України (табл. 2.2).

Найбільшим платником податку виступає НАК «Нафтогаз України», який забезпечив 14,6 % усіх надходжень. Майже половину величини податку на прибуток (8,9 млрд. грн. [8]) НАК «Нафтогаз України» сплатило за результатами сприятливого рішення Стокгольмського арбітражного суду – виплата \$3 млрд.

Відповідне рішення було прийнято Міжнародним арбітражем ще на початку 2018 року. Воно було виконано лише у останні дні 2019 року в рамках загальних газових домовленостей між Україною і РФ. За результатами 2020 року, Нафтогаз отримав збиток 18 млрд грн [5].

Таблиця 2.2

**ТОП-10 платників податку на прибуток підприємств
за підсумками 2020 р.**

№	Платник	Сума, млрд грн	Частка сплати у загальній сумі податку на прибуток Державного бюджету України, %
1	НАК «Нафтогаз України»	15,9	14,6
2	ПАТ «Укрнафта»	6,5	6,0
3	ТОВ «Оператор ГТС України»	5,2	4,8
4	ПАТ «Південний ГЗК»	2,8	2,6
5	АТ «Укргазвидобування»	2,6	2,4
6	ПрАТ «Київстар»	2,2	2,0
7	ТОВ «АТБ-Маркет»	1,5	1,4
8	ПрАТ «Полтавський ГЗК»	1,4	1,3
9	ПрАТ «Північний ГЗК»	0,9	0,8
10	ТОВ «Епіцентр К»	0,8	0,7
	Всього	39,8	36,6

Джерело: [5].

«Нажаль, в десятку платників ПнП, а відтак – в десятку найприбутковіших компаній не потрапило жодної виробничої компанії з доданою вартістю. Ще в 2015 році другою по прибутковості компанією в країні була «Мотор Січ», що розробляє і виготовляє авіаційні двигуни. Сьогодні найприбутковішими є ресурсні, рентні та торгуючі бізнеси, які не створюють додаткової вартості і не приносять багатства країні» [5].

Протилежним до переплати явищем, яке також негативно впливає на реальні обсяги наповнення бюджету, виступає заборгованість по сплаті податків. Податковий борг виникає через несвоєчасну та неповну сплату податкових платежів суб'єктами господарювання до бюджетів. Податковий борг виступає постійним явищем, проте фіскальні та контролюючі органи

виконують функції зменшення його величини [38, с. 67].

Податковий борг за підсумками 2013 р. становив 19 млрд грн [3, с. 95], а за даними 2020 р. його величина складала вже 104 млрд грн [15]. Частка заборгованості по податку на прибуток підприємств його у загальній сумі податкового боргу у 2020 р. складає 20,1 % [3, с. 95; 12]. Бюджет держави недоотримав надходжень від ПДВ та податку на прибуток у сумі, що перевищує 70 млрд грн, що вимагає посилення роботи фіскальних та контролюючих органів із відповідними платниками податків [38, с. 68].

При здійсненні оцінювання ролі податку на прибуток у формуванні бюджетних доходів вважаємо за необхідне визначити його фіскальну ефективність. Даний показник розрахуємо за методикою, наведеною у дослідженні Височиної А.В. та Таранченко А.Д., за такими показниками [4, с. 1050]:

1) Фіскальна значимість податку на прибуток у бюджеті держави:

$$\frac{\text{-----}}{\text{-----}} * 100 \% \quad (2.1),$$

2) Податкове навантаження з податку на прибуток:

$$\frac{\text{-----}}{\text{-----}} * 100 \% \quad (2.2),$$

3) Коефіцієнт відношення ефективності податку на прибуток у ВВП:

$$\frac{\text{-----}}{\text{-----}} * \frac{\text{-----}}{\text{-----}} \quad (2.3),$$

Дослідження фіскальної ефективності податку на прибуток на основі розрахунку зазначених показників проведено у таблиці 2.3.

Показник фіскальної значимості податку на прибуток протягом останніх п'яти років зріс на 1,29 п., хоча якщо порівнювати варіацію максимального (10,73 %) та мінімального значення (8,43 %), то зміна показника становить 2,3 п., що вказує на зростання частки податку на прибуток у загальній сумі доходів

бюджету.

Таблиця 2.3

Показники фіскальної ефективності податку на прибуток

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Податок на прибуток, млрд. грн.	54,3	66,9	96,9	107,1	108,7
Валовий внутрішній продукт, млрд. грн.	2385,4	2982,9	3558,7	3974,6	4194,1
Доходи державного бюджету, млрд. грн.	616,3	793,4	928,1	998,3	1076,0
Фіскальна значимість податку, %	8,81	8,43	10,44	10,73	10,10
Податкове навантаження, %	2,28	2,24	2,72	2,69	2,59
Коефіцієнт відношення ефективності	12,65	12,46	15,13	14,97	14,40

Джерело: розраховано на основі [4, с. 1050; 13].

Показник частки податку у величині ВВП за останні п'ять років змінилася на 0,31 п., що вказує на більш швидкі темпи зростання надходжень від сплати податку на прибуток порівняно із зростанням ВВП. Щодо коефіцієнта відношення ефективності податку, то враховуючи незмінність ставки податку протягом періоду дослідження, він відображає такі ж тенденції, що показник податкового навантаження.

Враховуючи характеристику вищенаведених показників, відмітимо, що податок на прибуток має досить важливе фіскальне значення для формування доходів Державного бюджету України. Питома вага даного податку становить близько 10 %. Існує необхідність пошуку шляхів підвищення фіскальної важливості податку на прибуток на основі імплементації позитивних моментів адміністрування інших держав.

Висновки до розділу 2

Досліджено, що податкові доходи переважають інші види доходів бюджету і складають близько 80 % усіх надходжень. При цьому планові надходження характеризуються певною варіативністю, що відображає очікування щодо можливостей фінансово-економічного розвитку держави. Наявні розбіжності між плановими та фактичними податкових доходів, за виключенням 2015 та 2017 рр., вказують на існування інших чинників, що не повністю враховувалися при здійсненні бюджетного планування.

Обраховано, що надходження від сплати податку на прибуток підприємств становить близько 10% усіх бюджетних доходів у 2020 р., що на 5,91 пункти менше показників 2013 р. Рівень виконання планових надходжень щодо податку на прибуток за підсумками 2016, 2018 та 2019 рр. є вищим.

Вказано на наявність переплати по податку на прибуток, так само як і наявності податкового боргу, що вказує на необхідність посилення роботи фіскальних органів та органів податкового контролю. Найбільші платники податку забезпечили понад 36 % фактичних надходжень по податку.

РОЗДІЛ 3

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ

Можливості збільшення податкових надходжень до бюджетів різних рівнів ґрунтуються на формуванні ефективної системи адміністрування податків. При цьому можна скористатися досвідом країн, які успішно сформували власну податкову систему, або ж забезпечити власний ефективний розвиток податкових відносин. Неefективна податкова система є вагомим перешкодою для забезпечення випереджувального фінансово-економічного розвитку, для формування сприятливого інвестиційного середовища особливо для зовнішніх інвесторів. При цьому така система є сприятливою для розвитку тіньової економіки, ознаки якої є характерними для багатьох країн світу. Однак для одних держав тіньова економіка не має суттєвого впливу на соціально-економічний розвиток, для інших же, куди можна і включити Україну, вона виступає важливою системою, через яку проходить вагомий частка фінансових ресурсів.

Відповідно до розрахунків Міністерства економічного розвитку та торгівлі України обсяг тіньової економіки в Україні за останні 5 років становить від 28 % до 39 % ВВП. Зазначений показник розраховується різними методами, які враховують розбіжності між доходами та витратами населення, динамікою готівки в обігу та обсягами виробництва, використанням електроенергії та обсягами виробництва, а також динамікою цін факторів виробництва, готової продукції та рентабельністю виробництва [40].

Дослідження, проведені Міжнародним центром перспективних досліджень за підтримки Вишеградського фонду, вказують на те, що одним із чинників тінізації економіки України є прогалини щодо формування ефективного адміністрування податків, у тому числі – податку на прибуток підприємств. Крім того, відсутність реально діючих механізмів відповідальності за порушення податкового законодавства є додатковим

стимулом щодо ухилення від сплати податків. Основною метою детінізації економіки України та удосконалення податкового адміністрування є створення необхідних умов для покращення інвестиційного клімату [40].

Таку ж думку мають і вчені: «однією з основних причин тінізації економіки є високі податки та надзвичайно складна система їх нарахування» [10, с. 182]. При цьому податок на прибуток несе в собі як важливе фіскальне значення, так і функції регулювання. Одним із інструментів регулюючої функції податку виступає податкова ставка, яка порівняно з податковою ставкою інших держав є досить низькою (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Величина ставки податку на прибуток у зарубіжних країнах, %

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Україна	19,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0
Велика Британія	23,0	21,0	20,0	20,0	19,0	19,0	19,0	19,0
Канада	26,0	26,5	26,5	26,5	26,5	26,5	26,5	26,5
Польща	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0
Франція	33,33	33,33	33,33	33,33	33,33	33,00	31,0	28,0
Швейцарія	18,01	17,92	17,92	17,92	17,77	18,00	18,00	14,84
Німеччина	29,55	29,58	29,72	29,72	29,78	30,00	30,00	30,00
США	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	27,0	27,0	27,0

Джерело: розраховано автором на основі [22].

Аналізуючи наведені дані, відмітимо, що величина податкової ставки на корпоративний податок на прибуток зарубіжних країни має диференціацію від 14,84 % у Швейцарії до 33,33 % у Франції. При цьому доцільно вказати на загальні тенденції щодо зниження ставки податку на прибуток, за винятком Німеччини, де вказану ставку підвищено до 30,00. Це відображає той факт, що з метою реалізації регулюючої функції податку задля реалізації різних цілей, держави застосовують зменшення ставки податку. В окремих державах,

наприклад США, Великобританія, застосовують диференціацію ставок податку на прибуток, що доцільно для запровадження в Україні, на нашу думку. При цьому необхідно розглянути перспективи анулювання окремих пільгових режимів оподаткування – спрощеної системи. Вважаємо також, що в Україні необхідно відійти від принципів надання податкових канікул, що дозволить забезпечити зростання податкових надходжень від досліджуваного податку.

Досить показовим є досвід Естонії, яка ще у 2000 році провела унікальну на той час у світі податкову реформу, відмовившись від класичної моделі оподаткування нарахованого бухгалтерського прибутку на користь моделі оподаткування прибутку, що розподіляється (виплачується) підприємством. За 15 років з часу свого впровадження така модель продемонструвала свою високу ефективність у сучасних реаліях світової економіки. Згідно з дослідженнями провідної незалежної організації США з дослідження податкової політики, на даний час саме Естонія має найбільш конкурентоспроможну податкову систему в ОЕСР27 [39, с 20].

Податок на прибуток підприємств в Естонії являє собою так званий податок на грошовий потік ('cash-flow tax'). Замість того, щоб вимагати від підприємств розрахунку оподаткованого доходу з використанням складних правил і графіків амортизації щороку, в Естонії податок на прибуток підприємств стягується тільки тоді, коли бізнес виплачує (розподіляє) прибуток своїм акціонерам (власникам). Такий податок не лише значно спрощує розрахунок оподаткованого прибутку, він також забезпечує додаткові переваги, в тому числі повне покриття витрат на капітальні інвестиції [39, с. 21].

Згідно з існуючою методикою прогнозування надходжень податку на прибуток підприємств, яка враховує фактичні дані декларацій платників податку на прибуток в динаміці; обсяги зростання виробництва продукції; цін виробників та споживчих цін; динаміку заборгованості та переплати з податку, розрахунок прогнозних надходжень здійснюється окремо по прибуткових підприємствах, збиткових підприємствах та з «0» результатом [1, с. 16].

Використання вказаної методики має окремі недоліки. Одним із них виступає здійснення прогнозування на основі поданих декларацій по податку на прибуток, дані яких є по-перше, не публічними, що унеможлиблює можливості сторонньої перевірки, по-друге – можуть містити недостовірні дані із-за запровадження суб'єктами господарювання офіційних та неофіційних заходів податкової оптимізації. Як наслідок, прогнози бюджетних надходжень по податку на прибуток в окремі періоди містять недооцінені, або переоцінені показники.

За допомогою застосування вмонтованої MS Excel статистичної функції ПРЕДСКАЗ здійснено прогнозування надходжень від сплати податку на прибуток підприємств на п'ятирічну перспективу на основі даних щодо фактичних надходжень від сплати вказаного податку (рис. 3.1).

Рис. 3.1 Прогнозні надходження податку на прибуток підприємств до Державного бюджету України, млрд. грн.

Джерело: власні дослідження.

Аналізуючи наведені на рис. 3.1 розраховані за допомогою функції ПРЕДСКАЗ прогнозні показники надходжень від сплати податку на прибуток

підприємств мають тенденцію до зростання. Прогнозні надходження до держбюджету у 2025 р. складатимуть 177,8 млрд. грн., що на 58,38 млрд. грн. більше від прогнозу на 2021 р. При цьому Міністерством фінансів заплановані надходження від податку на прибуток у розмірі 146,0 млрд. грн. у 2021 р. [30].

Здійснено прогнозування надходжень податку на прибуток підприємств до Державного бюджету України за допомогою окремих інструментів методу економіко-математичного моделювання. Застосуємо метод побудови моделі тренду на основі кривих зростання. Прогнозування показників здійснено в програмі Excel пакету Microsoft Office 2016 із застосуванням вбудованої функції Лінія тренду.

Вихідні дані для прогнозних розрахунків наведено у табл. 3.2. Згідно розрахованих даних, найкращим варіантом прогнозування виступає використання поліноміального рівняння, так як саме така модель має найвищий коефіцієнт кореляції – 0,8778.

Таблиця 3.2

**Вихідні дані прогнозу надходжень податку на прибуток
до Державного бюджету України**

Назва показника	Моделі рівняння			
	Лінійна	Логарифмічна	Поліноміальна	Експотенціальна
Рівняння регресії	$y = 10,901x + 21,307$	$y = 31,973\ln(x) + 27,98$	$y = 1,7077x^2 - 4,4685x + 46,923$	$y = 32,137e^{0,1557x}$
Коефіцієнт кореляції	$R^2 = 0,7993$	$R^2 = 0,567$	$R^2 = 0,8778$	$R^2 = 0,7445$

Джерело: власні дослідження.

Відповідно до прогнозних розрахунків, за підсумками 2025 р. надходження від податку на прибуток становитимуть 275,0 млрд. грн., тобто має більш оптимістичний сценарій функціонування вітчизняних підприємств (рис. 3.2).

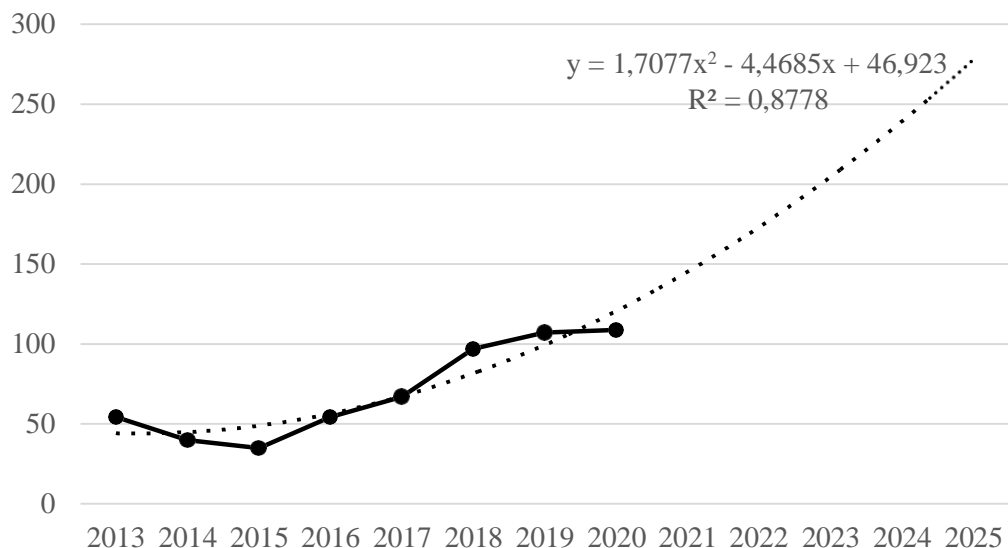

Рис. 3.2. Прогноз надходжень податку на прибуток підприємств до Державного бюджету України у 2021-2025 рр.

Джерело: власні дослідження.

Зазначимо, що за нинішніх умов в Україні існує досить нестабільна економічна ситуація, існує пряма загроза подальшого вторгнення Росії на нові українські території, подальші прояви корупції та недосконалості судової та правоохоронної систем. Вищезазначене негативно впливає на фактичні надходження від сплати податків загалом і податку на прибуток, зокрема.

Висновки до розділу 3

Визначено, що можливості застосування зарубіжного досвіду стосовно адміністрування податку на прибуток дозволить сформувати можливості щодо забезпечення зростання відповідних податкових доходів. Перспективними напрямками зовнішнього досвіду адміністрування податку на прибуток є застосування диференційованих ставок податку з одночасним скасуванням пільгових режимів оподаткування суб'єктів господарювання. При цьому потрібно враховувати, що в Україні існує досить значний перелік зовнішніх та

внутрішніх загроз, які негативно впливають чи потенційно впливатимуть на результативність здійснення підприємствами своєї діяльності, що необхідно враховувати при реалізації функцій бюджетного планування.

Обґрунтовано, що процеси бюджетного прогнозування надходжень від сплати податку на прибуток підприємств здійснюються відповідно положенням методики, затвердженої Міністерством фінансів України, яка передбачає прогнозування податку від прибуткових, збиткових підприємств, та підприємств з нульовим фінансовим результатом. Розраховані перспективні показники сплати податку на прибуток до Державного бюджету України мають позитивні тенденції за різними інструментами статистичного прогнозування.

ВИСНОВКИ

Проведені дослідження стосовно пошуку шляхів удосконалення адміністрування податку на прибуток підприємств та посилення його ролі у формуванні доходів бюджету дозволяють зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що у нормативних документах, що регламентують податкові відносини в Україні не містять визначення податку на прибуток, у той же час, наведена точна приналежність податку та охарактеризовано елементи. Податкове законодавство в Україні, стосовно податку на прибуток, є динамічним, що обумовлювалося необхідністю удосконалення адміністрування податку та забезпечення збільшення податкових бюджетних доходів. На основі опрацювання теоретичних положень стосовно адміністрування податку подано характеристику негативних його сторін та висвітлено його значення для платників та державного грошового фонду. Впроваджена за рекомендаціями кредиторів України у 2015 р. європейська модель оподаткування прибутку підприємств вважається вже відносно застарілою і вимагає коригування податкового законодавства.

2. Досліджено, що частка податку на прибуток підприємств становить близько 10 % усіх бюджетних доходів, що є одним із найнижчих відсотків за період дослідження. В цілому, податкові доходи переважають інші види доходів бюджету і складають близько 80 % усіх надходжень. При цьому планові надходження характеризуються певною варіативністю, що відображає очікування щодо можливостей фінансово-економічного розвитку держави. Рівень виконання планових надходжень щодо податку на прибуток за підсумками 2016, 2018 та 2019 рр. є таким, що перевищує 100 відсотків.

3. Визначено, що при адмініструванні податку на прибуток характерним для України є наявність переплати по податку, так само як і наявності податкового боргу, що вказує на необхідність посилення роботи фіскальних органів та органів податкового контролю. Найбільші платники податку забезпечили понад 36 % фактичних надходжень по податку.

4. Визначено, що можливості застосування зарубіжного досвіду стосовно адміністрування податку на прибуток дозволить сформувати можливості щодо забезпечення зростання відповідних податкових доходів. Перспективними напрямками зовнішнього досвіду адміністрування податку на прибуток є застосування диференційованих ставок податку з одночасним скасуванням пільгових режимів оподаткування суб'єктів господарювання. При цьому потрібно враховувати, що в Україні існує досить значний перелік зовнішніх та внутрішніх загроз, які негативно впливають чи потенційно впливатимуть на результативність здійснення підприємствами своєї діяльності, що необхідно враховувати при реалізації функцій бюджетного планування.

5. Обґрунтовано, що процеси бюджетного прогнозування надходжень від сплати податку на прибуток підприємств здійснюються відповідно положенням методики, затвердженої Міністерством фінансів України, яка передбачає прогнозування податку від прибуткових, збиткових підприємств, та підприємств з нульовим фінансовим результатом. Розраховані перспективні показники сплати податку на прибуток до Державного бюджету України мають позитивні тенденції за різними інструментами статистичного прогнозування.

Список використаних джерел

1. Аналіз методик прогнозування основних бюджетоутворюючих податків. Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2018. 21 с.
2. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення 4.11.2021).
3. Вдовиченко А. М., Козоріз Л. О., Паскалова А. Г., Пірнікоза П. В., Серебрянський Д. М., Сибірянська Ю. В., Стадник М. В. Податки і збори: сучасні тенденції та перспективи. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.». 2019. 392 с.
4. Височина А.В., Таранченко А.Д. Фіскальна ефективність податку на прибуток для держави та бізнесу. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. №13. С. 1047–1053.
5. Головнъов С. Найбільші платники податків в 2020 році. Бізнес цензор. 24.06.2021 URL : Джерело: <https://biz.censor.net/r3272309> (дата звернення 21.11.21).
6. Даценко Г.В. Податок на прибуток: зарубіжний досвід та сучасний стан, контроль розрахунків зі сплати податку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 17. С. 629–634.
7. Дзівінська Ю.О., Ярема Б.П. Сучасний стан та перспективи оподаткування прибутку підприємств в Україні. *«Молодий вчений»*. 2017. №3 (43). С. 645–649.
8. Доходи зведеного бюджету за 2020 рік. Міністерство фінансів України. URL : <https://cutt.ly/ETFmkbx> (дата звернення 14.11.2021).
9. Жаворонок А.В., Жидяра Х.В. Податок на прибуток підприємств: оптимізація адміністрування та обліку. *Фінансові дослідження*. 2018. № 1 (4). URL : <https://fr.stu.cn.ua/tmppdf/100.pdf> (дата звернення 24.11.2021).
10. Жадько К.С., Карпа О.А., Сосенкова К.Р. Інноваційні підходи та досвід у нарахуванні податку на прибуток підприємств 2012-2016 рр. *Інфраструктура ринку*. 2017 р. № 12. С. 180–184.

11. Зайцев О.В., Могильний В.В. Проблеми оптимізації оподаткування прибутку підприємств в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду URL : https://www.researchgate.net/publication/323307650_Problemi_optimizacii_opodatkuuvanna_pributku_pidpriemstv_v_Ukraini_z_urahuvannam_zarubiznogo_dosvidu (дата звернення: 24.11.2021).
12. Звіт про результати аудиту ефективності діяльності Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України. https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2020/34-3_2020/Zvit_34-3_2020.pdf (дата звернення 21.11.21).
13. Звітність щодо виконання Державного бюджету України. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu> (дата звернення 11.11.2021).
14. Іванишина О. С., Прокопенко І. А., Панура Ю. В. Удосконалення податкової системи як фактор підвищення фінансової безпеки держави. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/77.pdf (дата звернення 07.11.2021).
15. Інформація про податковий борг. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/dinamika-podatkovogo-borg/506709.html> (дата звернення 18.11.2021 р.).
16. Копчинська К.О. Етапи реформування податку на прибуток підприємств в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 14. Ч. 3. С. 125-130.
17. Маркуц Ю. І. Формування державного бюджету в розвинутих країнах світу та в Україні. *Фінанси, грошовий обіг і кредит*. 2016. № 11. С.222- 227.
18. Нововведення в оподаткуванні податком на прибуток підприємств, запроваджені Законом № 466 : Інформаційний лист №12. К.: ДПС України. 2020. 15 с.
19. Пасічний М.Д. Податкова політика України в сучасних умовах. *Вісник Одеського національного університету*. 2016. Вип. 7 (2). С. 123–128.

20. Піскова Ж. В. Формування системи показників фіскальної ефективності податків: теорія і практика. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2016. № 2(6). С. 174-180.

21. Податковий Кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 14.10.2021).

22. Податкові ставки онлайн. KPMG. URL : <https://home.kpmg/xx/en/home/services/tax/tax-tools-and-resources/tax-rates-online.html> (дата звернення 14.11.2021).

23. Податок на прибуток підприємств чи податок на виведений капітал: аналіз та рекомендації URL: https://www.beratergruppe-ukraine.de/wordpress/wp-content/uploads/2017/04/PS_01_2017_ukr.pdf (дата звернення: 24.10.2021).

24. Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» : Закон України № 1006-IX від 17.11.20. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1006-20#Text> (дата звернення 19.11.2020).

25. Про внесення змін до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» : Закон України від 22.05.97 №283/97-ВР URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/283/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 20.10.2021).

26. Про внесення змін до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» : Закон України від 24.12.02 №349/IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/349-15#Text> (дата звернення 27.10.2021).

27. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України від 28.12.14 № 71-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/71-19#Text> (дата звернення 27.10.2021).

28. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві : Закон України URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text> (дата звернення 27.10.2021).

29. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставок окремих податків : Закон України № 713-VII від 19.12.13 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/713-18#Text> (дата звернення 29.10.2021).

30. Про Державний бюджет України на 2021 рік : Закон України від 15 грудня 2020 року № 1082-IX URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text> (дата звернення 14.11.2021).

31. Про запобігання фінансовій катастрофі та створення передумов для економічного зростання в Україні : Закон України від 27.03.14 р. № 1166-VII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1166-18#Text> (дата звернення 29.10.2021).

32. Про оподаткування доходів підприємств і організацій : Закон України від 21.02.92 №2146-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2146-12#Text> (дата звернення 03.11.2021).

33. Про оподаткування прибутку підприємств Закон України від 28.12.94 №334/94-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 20.10.2021).

34. Про податок на прибуток підприємств і організацій : Декрет КМУ від 26.12.92 №12-92. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/12-92#Text> (дата звернення 20.10.2021).

35. Савченко А. М., Гудим І.А. Порівняльний аналіз податку на прибуток та податку на виведений капітал: сучасні реалії та перспективи. *Інвестиції: практика та досвід* 2018. № 11. С. 66–69.

36. Сіліна І. В. Процес становлення нормативно-правової бази податку на прибуток в Україні. *Економічний простір*. 2015. № 101. С. 159-171

37. Стоян Ю.С. Правове регулювання податку на прибуток підприємств в Україні : дис.. к-та юр. наук : 12.00.07 / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків, 2017. 209 с.

38. Сус Ю.Ю., Бойко Н.С., Назімова К.С., Залюбовська В.В. Роль податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у формуванні

бюджетних доходів. *Агросвіт*. 2021. № 23. С. 62–69 URL : <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.23.62>

39. Гаптунова І. Трансформація податку на прибуток підприємств у податок на виведений капітал (Policy Paper). Європейський інформаційно-дослідницький центр. 2016. 43 с.

40. Тіньова економіка в Україні: причини та шляхи подолання. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL : http://icps.com.ua/assets/uploads/files/t_novaekonom_kaukra_ni.pdf (дата звернення: 24.11.2021).

41. Шумський Р. В. Зарубіжний досвід побудови системи прибуткового оподаткування юридичних осіб URL : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=33570> (дата звернення: 20.10.2021).